

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ**

**ПРАВИЛНИК
О ОТКРИВАЊУ, СПРЕЧАВАЊУ ШИРЕЊА И СУЗБИЈАЊА ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА
Ralstonia solanacearum (SMITH) YABUUCHI *et al.*, ПРОУЗРОКОВАЧА СМЕЂЕ
ТРУЛЕЖИ КРТОЛА КРОМПИРА И БАКТЕРИЈСКОГ УВЕНУЊА КРОМПИРА И
ПАРАДАЈЗА**

Бања Лука, јул 2017. године

На основу члана 36, а у вези за чланом 43. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 25/09) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК
О ОТКРИВАЊУ, СПРЕЧАВАЊУ ШИРЕЊА И СУЗБИЈАЊА ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА
***Ralstonia solanacearum* (SMITH) YABUUCHI *et al.*, ПРОУЗРОКОВАЧА СМЕЂЕ**
ТРУЛЕЖИ КРТОЛА КРОМПИРА И БАКТЕРИЈСКОГ УВЕНУЋА КРОМПИРА И
ПАРАДАЈЗА

Члан 1.

Овим правилником прописују се мјере откривања, спречавања ширења и сузбијања штетног организма *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*, проузроковача смеђе трулежи кртола кромпира и бактеријског увенућа кромпира и парадајза, начин одређивања граница зараженог и угроженог подручја и подручја без штетног организма, услови за окончање наложених мјера, као и начин обавјештавања о предузетим мјерама и престанак мјера.

Члан 2.

(1) Ради откривања појаве штетног организма *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*, проузроковача смеђе трулежи кртола кромпира и бактеријског увенућа кромпира и парадајза (у даљем тексту: штетни организам) спроводе се прегледи биљака и кртола кромпира (*Solanum tuberosum* L.) и прегледи биљака парадајза (*Lycopersicon esculentum* Mill.), осим сјемена и плодова парадајза (у даљем тексту: главне биљке домаћини), као и прегледи прописаних објеката.

(2) Ради откривања других могућих извора заразе који могу угрозити производњу главних биљака домаћина, врши се процјена опасности од ширења штетног организма. Ако се анализом ризика утврди опасност од ширења штетног организма у производним подручјима главних биљака домаћина спроводе се мјере откривања штетног организма, и то прегледом:

- 1) на другим биљкама домаћинима, укључујући самоникле биљке из фамилије *Solanaceae*,
- 2) површинских вода које се користе за наводњавање или прскање главних биљака домаћина,
- 3) течног отпада који настаје у индустријској преради или у погонима за паковање главних биљака домаћина и користи се за наводњавање или прскање главних биљака домаћина,
- 4) супстрата који се користи за раст биљака, земљишта и чврстих отпадака који настају у индустријској преради или у погонима за паковање главних биљака домаћина.

Члан 3.

(1) При визуелном прегледу биљака кромпира у пољу, у одговарајућем периоду у току вегетације, врши се преглед на присуство штетног организма, узимају се узорци биљака кромпира и достављају овлашћеној фитосанитарној лабораторији (у даљем тексту: лабораторија), ради лабораторијског испитивања.

(2) При визуелном прегледу кртола кромпира из лотова у складиштима и дистрибутивним центрима, врши се преглед кртола сјеменског кромпира и кромпира који није намијењен садњи (у даљем тексту: меркантилни кромпир), као и визуелни преглед кртола које су сјечене, а чији

узорци се достављају лабораторији ради лабораторијског испитивања. Сјеменски кромпир мора да потиче од материјала који испуњава услове здравствене исправности и за који је лабораторијским испитивањем утврђено да није заражен штетним организмом.

(3) При визуелном прегледу парадајза у одговарајућем периоду током вегетације врши се преглед расада на присуство штетног организма који је намијењен тржишној производњи.

(4) Када се прегледи врше на другим биљкама домаћинима, у површинским водама, укључујући течни отпад и у осталом материјалу, посебно супстратима, земљишту и чврстим отпаcima индустријских постројења за прераду и паковање, узимају се узорци и достављају лабораторији ради лабораторијског испитивања.

(5) Лабораторијско испитивање из ст. 1, 2. и 4. овог члана спроводи се на начин описан у Прилогу – Шема тестирања за дијагностику, детекцију и идентификацију проузроковача смеђе трулежи кртола кромпира и бактеријског увенућа кромпира и парадајза, који чини саставни дио овог правилника.

Члан 4.

(1) Сумња на појаву штетног организма постоји ако су визуелним прегледом уочени типични симптоми болести или је резултат једног од брзих тестова провјере (*screening test*) позитиван.

(2) Да би се потврдила или отклонила сумња на појаву штетног организма, спроводе се даља лабораторијска испитивања на начин описан у Прилогу.

(3) При лабораторијском испитивању, на одговарајући начин чувају се узорковане кртоле и када је то могуће узорковане биљке, преостали екстракт и додатно припремљен материјал за брзе тестове провјере (*screening test*), нпр. стакалца за имунофлуоресценцију и пратећа документација.

(4) Сачувани узорак кртоле обезбјеђује тестирање сортности, када је то потребно.

(5) Ако је лабораторијским испитивањем потврђено присуство штетног организма, на одговарајући начин чува се материјал из става 3. овог члана, узорак вјештачки заражених тест биљака парадајза и патлицана, као и изолована култура штетног организма најмање мјесец дана од дана потврђене заразе.

Члан 5.

(1) У случају сумње на појаву штетног организма, поред мјера из чл. 2. и 3. овог правилника, спроводе се сљедеће мјере:

1) забрана премјештања биљака парадајза, као и биљака и кртола кромпира из свих усјева, лотова или пошиљака из којих су узети узорци,

2) предузимање потребних радњи ради откривања извора заразе штетним организмом,

3) додатне превентивне мјере ради спречавања ширења штетног организма, у зависности од процијењеног степена ризика.

(2) Мјере из става 1. тачка 3) овог члана примјењују се нарочито у случају производње главних биљака домаћина и премјештања свих осталих кртола или биљака повезаних са сумњивом појавом, унутар и ван објеката, ограничавање употребе потенцијално контаминираних машина и опреме.

Члан 6.

У случају сумње на заразу штетним организмом, када постоји опасност од преношења заразе са главних биљака домаћина или површинским водама у другу државу, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде о томе обавјештава надлежне органе.

Члан 7.

Када се на основу резултата лабораторијских испитивања, спроведених на начин описан у Прилогу, потврди присуство штетног организма, границе зараженог и угроженог подручја или

подручја без штетног организма, одређују се тако што се:

- 1) утврђује обим једног или више примарних извора заразе,
- 2) означавају као заражене главне биљке домаћини, пошилке или лотови из којих је узет узорак, машине, опрема, превозна средства, складишта или њихови дијелови, и сви други објекти и предмети, укључујући материјал за паковање, који су били у контакту са главним биљкама домаћинима који су означени као заражени, мјеста производње, поља, заштићене просторе намијењене производњи биља, било да је узорак узет у току вегетације или након вађења или бербе главних биљака домаћина,
- 3) одређује обим могуће заразе на основу података о свим контактима у производном процесу са извором заразе (прије и после вађења или скупљања биљака),
- 4) разграничава заражено, угрожено и подручје без штетног организма, и то на основу означене и потврђене заразе, обима могуће заразе, као и могућег ширења штетног организма.

Члан 8.

(1) Обим примарних извора заразе главних биљки домаћина из члана 7. тачка 1) овог правилника утврђује се у зависности од:

- 1) мјеста производње, на којем се:
 1. производи или је био произведен кромпир, који је клонски сродан са кромпиром на којем је потврђена зараза штетним организмом,
 2. производи или је био произведен парадајз, који потиче из истог извора као и парадајз на коме је потврђена зараза штетним организмом,
 3. производе или су били произведени кромпир или парадајз, који су под надзором фитосанитарног инспектора због сумње на заразу штетним организмом,
 4. производи или је био произведен кромпир који је клонски сродан с кромпиром произведеним на мјесту производње гдје је потврђена зараза штетним организмом,
 5. производе кромпир или парадајз, а која се налазе у близини заражених мјеста производње, укључујући и она мјеста производње на којима се користе иста опрема за производњу и објекти,
 6. користе површинске воде за наводњавање или прскање из извора за који се сумња на заразу или је потврђена да је заражен штетним организмом,
 7. користе површинске воде за наводњавање или прскање из истог извора који се користи и на мјестима производње на којима је потврђена зараза или постоји сумња на заразу штетним организмом,
 8. производе главне биљке домаћине, а која су поплављена или су била поплављена површинским водама у којима је потврђена зараза или постоји сумња на заразу штетним организмом,

2) површинских вода које се користе за наводњавање, прскање или су поплавиле поља или мјеста производње на којима је потврђена зараза штетним организмом.

(2) При утврђивању обима примарних извора заразе главних биљака домаћина спроводи се лабораторијско испитивање свих партија сјеменског кромпира који је клонски сродан са зараженим кромпиром, на начин описан у Прилогу.

Члан 9.

Обим могуће заразе из члана 7. тачка 3) овог правилника одређује на основу података о:

- 1) главним биљкама домаћинима гајених на мјесту производње које је означено као заражено,
- 2) другим мјестима производње која су у било каквој вези са производњом главних биљака домаћина које су означене као заражене, као и заједнички коришћене опреме и објеката,
- 3) главним биљкама домаћинима произведеним на мјестима производње из тачке 2) овог члана или су се налазиле на тим мјестима производње истовремено са главним биљкама домаћинима које су означене као заражене или су се налазиле на мјестима производње која су означена као заражена,
- 4) простору и објектима на којима се налазе или дорађују главне биљке домаћини које

потичу са мјеста производње из т. 1, 2. и 3. овог члана,

5) машинама, превозним средствима, складиштима или њиховим дијеловима и другим прописаним објектима или предметима, укључујући и материјал за паковање, који су могли да дођу у контакт са главним биљкама домаћинима које су означене као заражене,

6) главним биљкама домаћинима које су биле ускладиштене или у додиру са неким од прописаних објеката или предметима из тачке 5) овог члана прије њиховог чишћења и дезинфекције,

7) биљкама парадајза које потичу из истих извора као и парадајз који је означен као заражен, односно кртола или биљака кромпира које су клонски повезане са кртолама, односно биљкама кромпира које су означене као заражене и који се, и ако су резултати лабораторијских испитивања негативни, сматрају могуће зараженим због клонске сродности са кромпиром означеним као зараженим. Када је потребно, може да се спроведе и тест сортности да би се провјерио идентитет заражених и клонски сродних кртола или биљака кромпира,

8) мјестима производње главних биљака домаћина наведених у тачки 7) овог члана,

9) мјестима производње главних биљака домаћина на којима се за наводњавање или прскање употребљава вода која је означена као заражена,

10) главним биљкама домаћинима произведеним на пољима која су била поплављена површинском водом за коју је утврђено да је заражена штетним организмом.

Члан 10.

Обим могућег ширења штетног организма из члана 7. тачка 4) овог правилника, одређује се на основу података о:

1) близини других мјеста производње главних биљака домаћина,

2) заједничкој производњи и заједничкој употреби залиха сјеменског кромпира,

3) мјесту производње на којем се употребљава површинска вода за наводњавање или прскање главних биљака домаћина, на којима постоји или је постојала могућност површинског дотицања воде са мјеста производње која су означена као заражена или могућност поплављивања водом са мјеста производње која су означена као заражена.

Члан 11.

Када се на основу резултата лабораторијских испитивања, спроведених на начин описан у Прилогу, потврди присуство штетног организма у усјеву других биљака домаћина у подручјима гдје је угрожена производња главних биљака домаћина одређују се границе зараженог и угроженог подручја и подручја без штетног организма, тако што се:

1) утврђује обим примарних извора заразе главних биљака домаћина, у складу са чланом 8. овог правилника,

2) означавају као заражене биљке домаћини из којих је узет узорак,

3) одређује обим могуће заразе и разграничава заражено и угрожено подручје у складу са чл. 9. и 10. овог правилника.

Члан 12.

(1) Када се на основу резултата лабораторијских испитивања, спроведених на начин описан у Прилогу, потврди присуство штетног организма у површинској води (укључујући и течни отпад који настаје у индустријској преради главних биљака домаћина или у погонима за њихово паковање) или у самониклим биљкама из фамилије *Solanaceae* које у њој расту, а производња главних биљака домаћина је угрожена због коришћења те воде за наводњавање, прскање или због поплављивања, одређују се границе зараженог, угроженог и подручја без штетног организма, тако што се:

1) означава као заражена површинска вода из које је узет узорак и

2) одређује обим могуће заразе и разграничава посебно регулисано подручје на основу означене заразе и могуће ширење штетног организма.

(2) Обим могућег ширења штетног организма у површинској води из става 1. тачка 2) овог члана одређује се на основу података о:

1) близини мјеста производње главних биљака домаћина која су угрожена плављењем

или се граниче са површинском водом која је означена као заражена,

2) сваком засебном подручју наводњавања које је у вези с површинском водом која је означена као заражена и

3) воденим токовима повезаним са површинском водом која је означена као заражена, узимајући у обзир смијер и брзину тока воде означене као заражене и присутност самониклих биљака домаћина из фамилије *Solanaceae*.

Члан 13.

(1) Главне биљке домаћини које су означене као заражене не користе се за садњу.

(2) Када су главне биљке домаћини из става 1. овог члана означене као заражене, спроводе се следеће мјере:

1) уништавање, односно спаљивање или

2) одлагање на службено одобрено мјесто за одлагање отпада, за које је утврђено да не постоји опасност од ширења штетног организма или

3) употребљавање тих биљака као хране за животиње након одговарајуће топлотне обраде, која не оставља никакву могућност преживљавања штетног организма или

4) коришћење тих биљака за индустријску прераду, под условом да се директно допреме до мјеста прераде које има опрему за одлагање отпада, чиме је отклоњена опасност од ширења штетног организма и ако је обезбијеђено чишћење и дезинфекција превозних средстава која напуштају мјесто прераде или

5) друге мјере, под условом да нема опасности од ширења штетног организма.

Члан 14.

(1) Главне биљке домаћини које се сматрају могуће зараженим штетним организмом, главне биљке домаћини гајене на мјестима производње која се сматрају могуће зараженима, као и кртоле или биљке кромпира које су клонски повезане са онима које су означене као заражене без обзира на резултате лабораторијских испитивања не смију се користити за садњу.

(2) Кртоле кромпира из става 1. овог члана могу се:

1) употријебити као меркантилни кромпир намијењен за исхрану, који се мора паковати на мјестима са одговарајућом опремом за одлагање отпада, и који је спреман за непосредну доставу и употребу без накнадног препакивања, а са сјеменским кромпиром дозвољено је да се рукује на тим истим мјестима само ако се ради одвојено или након чишћења и дезинфекције,

2) употријебити као меркантилни кромпир намијењен индустријској преради, под условом да се директно допреме до мјеста прераде које има опрему за одлагање отпада, чиме је отклоњена опасност од ширења штетног организма, и ако је обеијзбеђено чишћење и дезинфекција превозних средстава која напуштају мјесто прераде и

3) употријебити или одложити на други одобрени начин, под условом да нема опасности од ширења штетног организма.

(3) Остали дијелови главних биљака домаћина, укључујући и остатке стабљика и лишћа, могу се уништити или употријебити или одложити на други одобрени начин, под условом да нема опасности од ширења штетног организма.

Члан 15.

(1) Ради спречавања ширења штетног организма отпадом који је настао као резултат спровођења мјера из чл. 13. и 14. овог правилника и отпада који настаје током руковања, одстрањивања и прераде заражених партија, спроводе се следеће мјере:

1) отпаци кромпира и парадајза (укључујући одбачени кромпир, кору и парадајз) и сви други чврсти отпаци који су у вези са кромпиром и парадајзом (укључујући земљу, камење и друге остатке), морају да се:

1. одлажу на службено одобреном мјесту, на којем не постоји опасност од неконтролисаног ширења штетног организма у околину (нпр. испирањем кроз поре земље до пољопривредног земљишта или дотицајем са водом која би могла да се употријеби за наводњавање пољопривредног земљишта). Отпаци се превозе директно до одређеног мјеста, у затвореном превозном средству, тако да не постоји опасност од губитка отпада,

2. спаљују,
3. одстране примјеном других мјера за које је утврђено да не постоји опасност од ширења штетног организма,

2) течни отпад настао у преради који садржи чврсте честице, прије уклањања се филтрира или обрађује поступком седиментације ради одстрањивања чврстих честица, које се након тога уклањају на начин из тачке 1) овог става.

(2) Течни дио отпада из става 1. тачка 2) овог члана третира се на сљедећи начин:

1) прије одстрањивања загријава се на температури од најмање 60 °C у трајању најмање 30 минута или

2) се одстрањује на начин који онемогућава да отпаци дођу на било који начин у додир са пољопривредним земљиштем или водом која се може употребити за наводњавање пољопривредног земљишта.

Члан 16.

(1) Машине, превозна средства, складишта и њихови дијелови, други објекти и предмети, укључујући и материјал за паковање, који су означени као заражени или се сматрају могуће зараженим морају да се очисте и дезинфикују примјеном одговарајућих поступака за чишћење и дезинфекцију којима се отклања опасност од ширења штетног организма.

(2) У случају када материјал за паковање из става 1. овог члана није могуће очистити и дезинфиковати тако да се отклони опасност од ширења штетног организма, налаже се његово уништавање.

Члан 17.

(1) На пољу намијењеном за производњу главних биљака домаћина, које је означено као заражено за вријеме од најмање четири вегетационе године послје године у којој је утврђена зараза налаже се спровођење сљедећих мјера:

1) уклањање самониклих биљака кромпира и парадајза, као и других самониклих биљака домаћина штетног организма, укључујући корове из породице *Solanaceae* и

2) забрана садње кртола или биљака кромпира, као и сјетве сјемена кромпира у ботаничком смислу, садње биљака парадајза и сјетве сјемена парадајза, садње или сјетве других биљака домаћина, садње или сјетве биљних врста из рода *Brassica* за које је утврђено да омогућавају преживљавање штетног организма и садње или сјетве биљака за које је утврђено да омогућавају ширење штетног организма.

(2) У првој сезони производње кромпира или парадајза која слиједи послје периода из става 1. овог члана, под условом да на пољу најмање двије посљедње вегетационе године током спровођења прегледа нису пронађене самоникле биљке кромпира и парадајза, као и друге биљке домаћини, укључујући корове из породице *Solanaceae*, у случају производње кромпира, допушта се производња искључиво меркантилног кромпира и спроводи лабораторијско испитивање кртола приликом вађења.

(3) У сезони производње кромпира или парадајза која слиједи послје сезоне из става 2. овог члана, дозволиће се, уз одговарајући плодоред, који мора бити најмање двогодишњи за производњу сјеменског кромпира, производња сјеменског или меркантилног кромпира, као и биљака парадајза, уз спровођење прегледа.

(4) У току пет вегетационих година послје године у којој је зараза утврђена, спроводе се сљедеће мјере:

1) уклањање самониклих биљака кромпира и парадајза, као и других биљака домаћина штетног организма, укључујући корове из фамилије *Solanaceae* и

2) у прве три године, одржавање поља на угару или као трајни пашњак са интензивном испашом или честом ниском косидбом или се сију житарице или се користи за производњу сјеменских трава. У сљедеће двије узастопне године допуштена је производња биљака које нису домаћини штетног организма и за које је познато да не омогућавају преживљавање или ширење штетног организма.

(5) Послје спровођења мјера из става 1. тачка 2) овог члана, у сљедећој вегетационој години дозволиће се производња сјеменског или меркантилног кромпира или парадајза, уз лабораторијско испитивање извађених биљака и кртола, ако на пољу које је означено као заражено у току спровођења прегледа нису пронађене самоникле биљке кромпира и парадајза,

као и других биљака домаћина, укључујући корове из фамилије *Solanaceae*, најмање двије узастопне вегетационе године.

Члан 18.

(1) На осталим пољима унутар мјеста производње које је означено као заражено у вегетационој години која слиједи послије године у којој је утврђена зараза, под условом да је утврђено да је отклоњена опасност од самониклих биљака кромпира и парадајза, као и других биљака домаћина штетног организма, укључујући корове из фамилије *Solanaceae*, не дозвољава се садња кртола и биљака кромпира, сјетва сјемена кромпира у ботаничком смислу, као и сјетва и садња других биљака домаћина штетног организма.

(2) Ако је прије садње утврђено да је отклоњена опасност од самониклих биљака домаћина штетног организма, може се дозволити садња сертификованог сјеменског кромпира намијењеног искључиво производњи меркантилног кромпира, односно садња биљака парадајза произведених из сјемена које испуњава услове здравствене исправности. Током вегетације мора се спроводити надзор, као и лабораторијско испитивање, извађених биљака и кртола на присуство штетног организма на начин описан у Прилогу.

(3) У другој и трећој вегетационој години која слиједи послије године у којој је зараза утврђена, послије спровођења мјера из ст. 1. и 2. овог члана, дозвољава се садња искључиво сертификованог сјеменског кромпира за сјеменску или меркантилну производњу, односно садња само оних биљака парадајза које су произведене из сјемена које испуњава услове здравствене исправности, или из биљака добијених вегетативним размножавањем биљака парадајза произведених из таквог сјемена и произведених под стручним надзором на мјестима производње која нису означена као заражена, за производњу расада или плодова.

(4) Поред мјера из ст. 1, 2. и 3. овог члана на осталим пољима унутар мјеста производње које је означено као заражено најмање три вегетационе године спроводи се уклањање самониклих биљака главног домаћина и других биљака домаћина штетног организма и преглед усјева током производње, у одговарајућим временским периодима, свих поља на којима се гаји кромпир као и лабораторијско испитивање извађених биљака и кртола са сваког поља.

Члан 19.

(1) На мјестима производње која су означена као заражена послије утврђивања заразе штетним организмом, произвођач мора очистити и дезинфиковати, све машине, опрему и складишне просторе који су коришћени за производњу кромпира или парадајза, како у првој години када је дозвољена производња кромпира и парадајза, тако и у свакој наредној производној години.

(2) Када је то потребно ради спречавања ширења штетног организма на мјестима производње која су означена као заражена није дозвољено наводњавање и прскање.

Члан 20.

(1) У заштићеном простору које је означено као заражено, а намијењено ја за производњу биља, није дозвољена садња кртола или биљака кромпира и сјетва сјемена кромпира у ботаничком смислу, као ни сјетва и садња других биљака домаћина штетног организма, укључујући и биљке и сјеме парадајза, све док се у том заштићеном простору, не спроведу мјере уништавања штетног организма и не уклоне све биљке домаћини и њихови дијелови, при чему се, као минимална мјера, обавезно спроводи потпуна замјена супстрата за гајење, као и чишћење и дезинфекција тог заштићеног простора и цјелокупне опреме.

(2) Послије спровођења мјера из става 1. овог члана може се одобрити производња кромпира и парадајза, и то:

1) производња кромпира из сертификованог сјеменског кромпира произведеног под стручним надзором или мини-кртола или микро-биљака добијених из културе биљног ткива које потичу из тестираних извора и

2) производња парадајза из сјемена које испуњава услове здравствене исправности или из биљака добијених вегетативним размножавањем биљака парадајза произведених из таквог сјемена под стручним надзором.

(3) Када је то потребно ради спречавања ширења штетног организма на мјестима производње која су означена као заражена није дозвољено наводњавање и прскање.

Члан 21.

(1) Ради праћења здравственог стања главних биљака домаћина, биљних производа и прописаних објеката у посебно регулисаном подручју и обезбјеђивања услова за престанак наложених мјера у току најмање три вегетационе године које слиједе послије оне у којој је зараза утврђена:

1) врши се надзор мјеста на којима се производе, складиште, налазе или дорађују кртоле кромпира или биљке парадајза, укључујући и парцеле (површине) са којих потичу и на којима су се користили исти уређаји,

2) врши се садња унутар зараженог и угроженог подручја искључиво сертификованог сјеменског кромпира и обавезно испитивање послије вађења сјеменског кромпира који је произведен на могуће зараженим мјестима производњеи

3) на свим производним површинама унутар зараженог и угроженог подручја са произведеним сјеменским кромпиром поступа се одвојено од меркантилног кромпира или се врши чишћење и дезинфекција између поступања са сјеменским и меркантилним кромпиром,

4) врши се садња само оних биљака парадајза произведених из сјемена које испуњава услове здравствене исправности или из биљака добијених вегетативним размножавањем биљака парадајза произведених из таквог сјемена и гајених под стручним надзором, у свим усјевима парадајза унутар зараженог и угроженог подручја,

5) обављају се прегледи из чл. 2. и 3. овог правилника.

(2) Ради праћења површинских вода које су биле означене као заражене у зараженом и угроженом подручју и обезбјеђивања услова за престанак наложених мјера у току најмање три вегетационе године које слиједе послије године у којој је зараза утврђена:

1) обављају се прегледи у одговарајућем временском периоду и узимају узорци површинске воде, а када је то потребно, узорци биљака домаћина штетног организма из фамилије *Solanaceae* из те воде, ради лабораторијског испитивања,

2) врши се надзор при спровођењу наводњавања и прскања главних биљака домаћина.

(3) Ако је на основу резултата лабораторијског испитивања узорака утврђено да вода која је била означена као заражена више није заражена може се дозволити њена употреба за наводњавање и прскање.

Члан 22.

Подаци и информације о потврђеној зарази, као и подаци и информације о престанку мјера, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде доставља надлежним органима.

Члан 23.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 12.03.3-330-3269 /17
Датум: 25.08.2017. године

МИНИСТАР

Проф. др Стево Мирјанић

